

ОКРЕМІ ПРИЙОМИ ГРУПОВОЇ ФОРМИ РОБОТИ НА УРОКАХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ЯК СПОСІБ РОЗВИТКУ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗДІБНОСТЕЙ УЧНІВ

М'ясковський М. Є.

*кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри німецької філології та методики навчання німецької мови
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
м. Тернопіль, Україна*

Відповідно до концепції модернізації вітчизняної освіти питання комунікативного навчання німецької мови набуває особливого значення, оскільки комунікативна компетенція постає як інтегративна, орієнтована на досягнення практичного результату в оволодінні німецькою мовою, і навіть на освіту, виховання та розвитку особистості учня. Зміни, що відбуваються сьогодні в суспільних відносинах, засобах комунікації, пов'язаних з розвитком нових інформаційних технологій, вимагають підвищення комунікативної компетенції школярів. Але існує суперечність між вимогами предметного курсу при розвитку комунікативної компетенції та реальним мовленнєвим досвідом учнів, який вони набувають в умовах традиційного навчання. І цілком зрозуміло, що формування та розвиток навчальних компетенції неможливе, якщо освітній процес організований на старих засадах, тобто на стару матрицю накладають сучасні вимоги. На думку К.Д. Ушинського, вчення, позбавлене будь-якого інтересу і взяте лише силою примусу, вбиває в людині бажання до нього. Не можна навчити дитину спілкуватися, вчитися, організовувати свою роботу, не ставлячи її в активну позицію, не звертаючи уваги на завдання, що розвивають. Кожен знає, що коли ми працюємо з бажанням і любов'ю, це не тільки приносить нам задоволення, але й забезпечує успіх справи, стимулює нас до подальшої діяльності, тобто розвиває мотивацію. Важливу роль мотивації не можна заперечувати і при навчанні іноземних мов. Які ж стимули потрібні, щоб спонукати учнів до ініціативної мовленнєвої діяльності? Як зацікавити сучасного школяра, сформуванати позитивну мотивацію вивчення іноземної мови? Як відомо, навчальна мотивація визначається не лише самою освітньою системою, а й організацією освітнього процесу, системою ставлення педагога до викладання предмета, специфікою предмета, який ми викладаємо. Завдання щодо розвитку мотивації, формування готовності до вивчення німецької викликають необхідність застосування нових педагогічних технологій, прийомів і методів під час уроків. Так, для досягнення ефективних результатів у розвитку комунікативної компетенції учнів, як основної мети вивчення іноземної мови у школі, вчителем застосовуються елементи основних технологій, що розвивають комунікативну компетенцію учнів:

- технології навчання у співпраці;
- технології диференційованого навчання;
- ігрові технології;
- проектні технології;
- інформаційні технології та ін.

В умовах сучасної школи дедалі більшого поширення набувають «безконфліктна» педагогіка, або педагогіка співробітництва, яка яскраво проявляється у груповій формі роботи, що передбачає перерозподіл функцій між учителем і учнями, що дозволяє долати різні труднощі у навчанні та виявити індивідуальні здібності, і, навіть, зберегти здоров'я учнів. Але перш ніж робота на уроці у різних групових структурах стане формою організації навчальної діяльності, така робота протягом деякого часу має виступати для учнів змістом їхньої діяльності. Тобто спочатку потрібно знайти час для того, щоб навчити учнів працювати у групі за певним алгоритмом, і лише потім пропонувати їм у груповій формі вирішувати навчальні завдання. Для успішної та комфортної роботи в групах варто підбирати її склад за певними критеріями, такими як: рівень навченості, навчальні інтереси, особистий досвід, комунікабельність, уміння виконувати відповідні завдання, працездатність, емоційність. За цими критеріями створюються однорідні та різнорідні групи залежно від завдання та мети роботи. Склад груп може змінюватись навіть на одному уроці. Якщо вчитель ставить за мету допомогти слабким учням, він утворює різнорідні групи, де забезпечить їм можливість краще підготувати завдання, що також відповідає здоров'язберігаючим технологіям.

Отже, на етапі розвитку комунікативної компетенції учнів у письмовій мові при формуванні та розвитку лексичних навичок, для підвищення інтересу учнів, робота організується в макро-групах, де використовуються, наприклад, такі прийоми, як «Встав пропущену букву», «Знайди зайве слово». Учні у групах працюють із задоволенням, допомагають, якщо необхідно, один одному. Ця взаємодопомога створює ситуацію «успіху», надає впевненості у відповідях, викликає інтерес до процесу, допомагає кожному учневі самореалізуватися,

Наприклад, при вивченні теми «Знайомство», учні проводять перехресне опитування, працюючи в мікро-групах, задають питання (Wie ist dein Name? Wie geht es dir? Wo wohnst du? і т. д.) заповнюють картки, потім діляться інформацією або обмінюються картками з іншою групою, де групи знаходять спільну інформацію.

Діалог як мовленнєва взаємодія виступає сьогодні не просто педагогічним методом і формою, а й стає пріоритетним принципом освітнього процесу. Завдяки проблемному діалогу чи дискусії на уроці немає пасивних учнів, усі намагаються висловити свої думки. Комунікативне завдання, яке ставиться перед співрозмовниками, є одною з основних умов виникнення або успішної реалізації мовленнєвого акта – акта соціально-мовленнєвої взаємодії.

За допомогою проблемного діалогу формуються універсальні навчальні дії:

- регулятивні – вміння вирішувати проблеми;
- комунікативні – вести діалог;

VII МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

- пізнавальні – отримувати інформацію, робити логічні висновки тощо;

Теоретично під комунікативною компетенцією, яка виступає як інтегративна мета навчання іноземних мов, розуміється здатність і готовність здійснювати іншомовне міжособистісне та міжкультурне спілкування з носіями мови в заданих стандартом/програмою межах.

Успішному розвитку комунікативної компетенції учнів також сприяють різноманітні види комунікативних та інтерактивних ігор, що проводяться у формі репродуктивно-продуктивних вправ, рольових ігор – де мовленнєва взаємодія відбувається шляхом розподілу ролей (заздалегідь), проведення уроків – дискусій, прес-конференцій, екскурсій і т.д.

Наприклад, вправа «Зворотній зв'язок» («Feedback») полягає в тому, що кожен учасник групи пише на листку замітку про себе, свої уподобання, улюблену тварину і т.п. Усі листочки змішуються, а потім зачитуються вголос. Члени групи повинні вгадати, чия це замітка та обґрунтувати свою думку.

Під час проведення інтерактивних ігор неухильно дотримуються правила взаємодії групи.

Оскільки на уроках з використанням групової форми роботи створюються сприятливі умови для колективної навчальної діяльності, можна зробити **висновок**, що вони якнайкраще сприяють збереженню здоров'я учнів при формуванні та розвитку комунікативної компетенції, тому що розвивають активну особистість, що володіє не тільки певним запасом знань, а й умінням отримувати їх самостійно за допомогою вільної мовленнєвої взаємодії в групі.

LIBERAL ARTS ЯК ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ СУЧАСНОГО ЛІДЕРА: ДОСВІД УКРАЇНИ ТА ФРАНЦІЇ

Пежинська О.М.

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри романо-германської філології

Тернопільський національний педагогічний університет

імені Володимира Гнатюка

м. Тернопіль, Україна

У добу глобальних змін, діджиталізації та міждисциплінарності світова система освіти дедалі активніше звертається до моделі *Liberal Arts*. Вона базується на цілісному підході до розвитку особистості, орієнтується на формування критичного мислення, культурної чутливості та гнучкості мислення. Україна поступово інтегрує цю модель у свою систему вищої освіти, а Франція вже має усталений досвід впровадження таких освітніх програм.

В Україні концепція *Liberal Arts* набирає популярності завдяки проєктній діяльності (Erasmus+ KA2 “LibArt_UA”), що має на меті створення міждисциплінарних студентоорієнтованих програм на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти. Виконання проєкту є прямим втіленням можливостей і